

Podstvo CIO izključilo voditelje stavke

"Komunistični hujskači!" jih je nazval direktor oddelka aeroplanskih delavcev pri avtni uniji. Lokalni voditelji so prelomili pogodbo in provocirali stavko samo zato, da ustavijo nujno proizvodnjo bombnikov

Wood. Cal. 9. jun.—Zvez-
bojke čete so danes vzele
no za bombnike pod svojo
rolo. Predno je prišlo voja-
so bili pred tovarno nemi-
ed policijo in piketi in šest
je bilo ranjenih, čim pa so
javile vojaške čete, so se
kone straze razšle in tovar-
odprla vrata za obrat.

ard T. Frankensteen, di-
r avtomobilskih unije CIO
delek aviacije, je izjavil, da
nija kooperirala z vlado in
arbel, da bo dovolj izurje-
delavcev že jutri na delu.
je je Frankensteen izjavil,
lokalna unija izključena
podstvo CIO organizira novo
katera ne bo več pod kon-
komunistov.

Wood. Cal. 9. jun.—Pr-
kratki, toda burni zgodovi-
ngresa industrijskih unij
zgodilo, da je odgovorno
vo izključilo lokalne vodi-
ki so izvali nepotrebno

ard T. Frankensteen, di-
r oddelka za letala pri uniji
obilskih delavcev, je več-
spendiral lokalne voditelje
delavcev za izdelovanje
nikov pri North American
on Co. v Inglewoodu. In-
teh je suspendiral tri gla-
rganizatorje, direktorja Le-
chenerja za divizijo aero-
delavcev v Californiji

oja glavnega asistenta
hama Mortimerja. Direk-
Frankenstein je nazval vse
ditelje komunistične hu-
ki so zadnji četrtlet izva-
vko 12.000 delavcev ome-
druže proti volji in od-
glavnega vodstva avtne u-
n Kongresa industrijskih u-

alni vodja stavke je El-
Freitag, predsednik lokalne
ki je nedavno pred Die-
odsekom priznal, da se je
1938 registriral kot volilec
nistične stranke.

Frankenstein je zadnje sobo-
čer po radiu naznanil, da
a v tovarni za bombnike ni
odobrena niti avtorizirana
vodstvu unije; stavko so
li lokalni odborniki na svo-
st in odgovornost, vsled če-
Frankenstein apeliral na
ce, naj se takoj vrnejo na
med tem pa bo federalni
valni odbor brez dvoma
rešil njihovo zahtevo po
ju plače. Enak apel je na
rje naslovil glavni pred-
CIO Philip Murray.

Frankenstein je v svojem ra-
vru dejal med drugim:
tim komunistične hujskače,
drže roke proč od naših u-
kaj v Californiji! Stavko
čeli lokalni voditelji brez
jenja vrhovnega vodstva u-
in sicer v času, ko se traja
gajanja s federalnim posre-
nim odborom v Washing-
S tem so lokalni vodite-
lomili dogovor, ko so ob-
li, da delavci ostanejo na
dokler se vrše pogajanja
stavstniki vlade na drugi
je pa družba obljubila, da
vsi medni poviški veljavni
do 1. maja. Mi odločno
amo to početje impulzivnih
ki se prav nič ne zaveda-
ke odgovornosti napram
tem in vladi, katere pred-
a ameriško ljudstvo."

er Freitag, predsednik lo-
unije ki je prozval delavce
njak na svojo pest, je pa od-
ni na Frankensteinov po-
Naj ožje je soglasno za-

Silen nacijski teror v Jugoslaviji

Eksplodirala ubila
stotine pri Belgradu

Tokio, 9. jun. — Japonska je
priznala neodvisno Hrvaško.

London, 9. jun. — Vest iz Istan-
bula se glasi, da je veliki nemški
nacijski teror v teku v Jugosla-
viji. To vest je prinesel neki di-
plomat, ki je prišel iz Belgrada
v Istanbul (Carigrad).

New York, 9. jun. — Angleška
radiodepeša se glasi, da je bilo
na stotine mrtvih, ko se je pripe-
tila eksplozija v tovarni za smod-
nik v Smederevu pri Belgradu.
Razstrelba je porušila polovico
mesta.

(Kasnejša vest iz Budimpešte
se glasi, da je bilo okrog 1000 o-
seb ubitih in več tisoč ranjenih
pri eksploziji smodnika v Sme-
derevu pri Belgradu.)

Rebelna unija odstranila voditelja

Clani odstranili
raketirskega vodjo

Chicago, 9. jun. — Razkačeni
clani unije prodajalnih na-
meščencev, katere pripada A-
meriški delavski federaciji, so te
dni sami odstavili svojega or-
ganizatorja in poslovnega zastopni-
ka Maxa Caldwellja, ki ni nikdar
hotel dati čistih računov svojega
dela za unijo. Obtožen je bil, da
zapravlja unijski denar v osebne
namene in se drugače obnaša kot
diktator unije. Ostali odborniki
so dali Caldwellu potuho in to
je povzročilo, da so člani izvolili
svoj preiskovalni odbor, kateri
je Caldwellja spoznal za krivega
in ga odstavil.

Tihotapska tovarna odkrita v Rusiji

Moskva, 9. jun. — Izvestja po-
ročajo, da je policija odkrila pod-
zemljo v bližini Moskve tajno
protizakonito tovarno za teksti-
le, katero je obratovalo 20 urad-
nikov tekstilnega trusta iz di-
strikta Molotova. Ves material
za skrito tovarno so sovjetski u-
radniki pokradli iz državnih
skladišč.

VISOKE PLAČE INDUSTRIJSKIH BARONOV

Draginja njim ne dela
nobene preglavice

ZNACILNE STE-
VILKE

Washington. — Naraščanje cen
življenjskim potrebščinam ame-
riškim industrijskim magnatom
gotovo ne dela preveč preglavi-
ce, ker prejema izredno vi-
soke plače od svojih korporacij.
Njih imena in kraljeve plače je
objavila vladna Securities & Ex-
change komisija.

Eugen Grace, načelnik noto-
rične protiujijske družbe Beth-
lehem Steel Corp. je na primer
lani prejel v obliki plače \$478-
144, kar zneso \$9195 na teden
ali \$229 na uro za 40-urni teden.
Koliko je prejel dividend, poro-
čilo ne omenja, kot tudi ne gle-
de dividend drugih industrijskih
"mogulov".

Poleg njega so še štirje drugi
visoki uradniki te družbe prejeli
kraljevske plače. Dva sta preje-
la po \$179,000 na leto, dva pa po
\$139,506.

Leta 1939 je šla ta družba s
tožbo do zveznega vrhovnega so-
dišča proti minimalni plači 62.5c
na uro, katero je določila delav-
ska tajnica za jeklarsko indus-
trijo.

Charles E. Wilson, začasni
predsednik General Motors
Corp., je lani prejel v obliki pla-
če in "bonusa" \$278,324, pod-
predsednik Charles Kettering pa
\$247,965. Enako plačo kot Ket-
tering je prejel tudi Donaldson
Brown, ki v vodstvu General
Motors zastopa DuPontove in-
terese.

Ernest T. Weir in George T.
Fink, načelnika protiujijske Na-
tional Steel Corp., sta lani preje-
la plače po \$245,000, neki direk-
tor pa \$150,000.

George E. Hill, predsednik
American Tobacco Co., ima
\$446,415 letne plače. Poleg njega
sta še dva druga uradnika te
družbe, ki sta med desetimi "mo-
guli", ki prejema najvišje pla-
če. Med temi desetimi so štirje
filmski magnatje.

Domače vesti

Oblaki

Chicago. — Jos. in Amalia Bo-
žić iz McIntyra, Pa., in Clarence
C. Johnson iz Eveletha, Minn.,
so 7. t. m. obiskali gl. urad SN-
PJ.

Nov grob v Kansasu

Edison, Kans. — Dne 1. junija
je tu umrl Anton Zajc, star 75
let in doma iz Račne pri Ko-
paju pod Ljubljano. Bil je sam-
ski in v Ameriki je bival 46 let.
Tu zapuša brata. Pred davni-
mi leti je bil na Elyju, Minn., ka-
mor je prišel iz starega kraja.
Bil je član društva 225 SNPJ.
Pokop mu je oskrbel slovenski
pogrebni zavod.

Novi državljani v W. Virginiji

Thomas, W. Va. — Sledeči čla-
ni in članice iz te naselbine so
4. junija prejeli državljanstvo
prave: John Painter, Andy
Sušman, Antonija Vidmar, Mary
Mihelič, Ivanka Sernel in mrs.
Roje.

Iz Clevelanda

Cleveland. — Dne 6. junija je
v mestni bolnišnici umrl Carli
Jančar, po domače Strmec, vdo-
vec, star 60 let in rojen v Šmi-
helu pri Žužemberku na Dolenj-
skem. V Ameriki je živel 45 let
in tu zapuša sina zdravnika,
hčer bolničarko, tri brate in dve
sestri. — Dalje je umrl 35-letni
John Saver, rojen v Pennsylvan-
iji, ki zapuša ženo, otroka, ma-
ter in sestro.

Kanadske unije žele konvencijo ADF

Washington, D. C. — Eksekuti-
va Ameriške delavske federacije
je prejela apel od Kanadskega
kongresa strokovnih unij, naj
premesti prihodnjo konvencijo
ADF iz Seattleja v Toronto, Ka-
nada. Če pa to ni mogoče, žele
kanadske unije, da federacije
zboruje v Kanadi pa prihodnje
leto.

Skupaj je teh deset najboljših
plačanih industrijskih magnatov
lani prejelo v obliki plače \$3-
567,472, ali povprečno po \$171.51
na uro za 40-urni teden. Na
prvem mestu je Louis B. Meyer
od filmske družbe MGM, ki je
lani prejel \$697,048 plače in "bo-
nusa."

Plača predsednika Združenih
držav znaša \$75,000 na leto.

Anglija razglasila neodvisnost Sirije

Mezdno gibanje železničarjev

V akciji so skoraj
vse unije

Chicago. — Zadnje dni so se
v tem mestu sešli zastopniki sko-
raj vseh železničarskih unij, da
formulirajo nove mezdne zahte-
ve, ki jih predložijo upravam že-
leznic. V akciji so štiri bratovs-
čine — inženirji, kurjači, kon-
dukterji in kretniki — in 14 u-
nij delavcev, ki delajo v poprav-
iljalnicah in na progah. Skupaj
zastopajo 1,150,000 železničarjev.

Obe skupini unij zahtevata
splošno zvišanje plač za 30c na
uro in 70c minimalne plače na
uro za vse poklice. Strojevodji,
ki so večinoma plačani na miljo,
zahtevajo sorazmerno višjo no-
vo lestvico. Zahteve štirih bra-
tovščin po zvišanju so ocenjene
na \$168,000,000 na leto, koliko bi
znašalo zvišanje ostalih 14 unij
v smislu njih zahtev, še ni bilo
ocenjeno.

Med nekaterimi bratovščinami
in upravami železnic se že vrše
preliminarna pogajanja, toda do
sedaj še ni nobenega znamenja,
kako se bodo razvila in kaj bo
končni rezultat. Uprave nekat-
rih železnic so na primer pred-
ložile zahtevo za znižanje plač
strojevodji, ki delajo na Dime-
lovih lokomotivah.

Vsa pogajanja se vrše po pro-
ceduri, ki jo določa železničar-
ski delavski zakon. Ta zakon si-
cer ne prepoveduje stavk, toda
odkar je v veljavi, ni bilo še no-
bene večje stavke na železnicah,
ker so bile vse zahteve za zviš-
janje mezd in izboljšanje delovnih
pogojev izravnane na podlagi
kompromisa po inštancah. Vse-
kakor bo vzelo par mesecev pre-
dno bodo ta pogajanja zaklju-
čena.

Iznajdba za pokon- čanje podmornic

Američan iznašel
efektivno naredbo

Detroit, Mich. 9. jun. — Char-
les P. Kettering, glasoviti inžen-
ir in iznajditelj, ki je dal av-
tomobilu "self-starter", je na-
znanil včeraj, da je iznašel pri-
pomček, ki požene nemške pod-
mornice (submarine) na dno.
Nova iznajdba bo kmalu na delu.
Kettering je že šest let v služ-
bi mornaričnega departamenta
ameriške vlade.

Angleži že rabijo ameriški
"detektor", ki pokaže, kje se na-
hajajo nemška letala, čeprav jih
ni mogoče videti zaradi teme ali
megle.

Iznajdba proti podmornicam
razkrije podmornico, kadar se
dvigne na površje. Podmornica
se mora dvigniti, kadar si mo-
ra nalektriti baterije in kadar
opazuje kretanje ladij, ki jih mi-
sli napasti. In čim se pokaže na
površju, bo takoj izpodstavljen
smrtnemu udarcu.

Sovjeti izgnali ameriškega časnikarja

Moskva, 9. jun. — John Scott,
sin znanega ameriškega komu-
nista Scotta Nearinga in poroče-
valec londonske News Chronicle,
je bil zadnje dni izgnan iz Ru-
sije zaradi nekega članka, ki ni
bil pogodu sovjetski cenzuri.
Scott ima rusko ženo in dva o-
troka in zgodil se je čudež, da so
sovjetske oblasti dovolile ženi,
da lahko odide z otrokoma vred
z možem v Ameriko, toda prej
se je morala odpovedati sovj-
et-

De Gaulle pozval fran-
coske vojake v Siriji,
naj pomagajo Angle-
žem; prav tako so bili
pozvani domačini
na upor za svobodo

ANGLEŠKA INVAZI- JA SIRIJE SE USPEŠ- NO NADALJUJE

London, 9. jun. — Angleške
oborožene sile s sodelovanjem
francoskih svobodnih čet pod
vodstvom generala Geo. Con-
trauxa so danes zavzele več si-
rijskih mest, med njimi staro-
davno mesto Tir, med prodira-
njem do Damaska in Bejruta, ki
sta dve glavni mesti Sirije. Pro-
diranje se vrši skoro brez bojev.
Armada, ki prodira iz Palestine,
je dospela po tir-sidonski cesti
do točke 40 milj od Bejruta, če-
te pa, ki so prišle v Sirijo od
vzhoda iz Transjordanije in od
severovzhoda iz Iraka, so že da-
leč na ozemlju Sirije.

Aleksandrija, 9. jun. — Čez 500
oseb je bilo ubitih in deloma ra-
njenih, ko so nemški letalci pet
ur metali bombe na Aleksandrijo
zadnje sobote zvečer. Mesto je
deloma v razvalinah. Čez 50-
000 prebivalcev je včeraj pobe-
gnilo iz mesta v notranje kraje
Egipta.

Kairo, 9. jun. — Angleške o-
borožene sile na suhem, morju
in v zraku so včeraj udarile v
Sirijo, francosko kolonijo v Ma-
li Aziji, katero je Francija do-
bila po versajskem miru od Lige
narodov v upravo. Angleško po-
veljstvo je izjavilo, da hoče s
svojo invazijo preprečiti nacijs-
ko invazijo, katere se že vrši.

Obenem je angleška vlada na-
znanila, da Sirija postane neod-
visna država, ko bo sklenjen
mir. Angleški letalci so to na-
znanilo sporočili arabskim do-
mačinom v Siriji z letaki, ki so
jih metali na mesta in vasi.

Istočasno je general De Gaul-
le, vodja svobodnih francoskih
čet v Afriki, naznanil, da z An-
gleži vred prihajajo v Sirijo tu-
di francoske čete z namenom, da
pomagajo Sirijo osvoboditi in jo
izročiti sirijскому ljudstvu. Svo-
bodne francoske čete so pod vo-
dstvom generala Georgesca Ca-
trouxa, ki sodeluje z De Gaul-
lom. General Henri Dentz, fran-
coski governor Sirije, je bil po-
zvan, naj se poda brez boja.

Invazija Sirije se je začela iz
Palestine in Transjordanije in
angleške čete se že bližajo brez
posebnega odpora Damasku.

Vichy, Francija, 9. jun. — Mar-
šal Petain, admiral Darlan in
ostali voditelji francoske vlade
se kažejo silno ogorčene zaradi
angleške invazije Sirije. To je
agresija, pravijo. Zlasti so jezni
na De Gaulle, ki je, kot pravijo,
pognal v boj Francoze proti
Francozom, brata proti bratu.
Petainova vlada pravi, da v Si-
riji "ni niti enega nemškega vo-
jaka", torej ni bilo razloga za
invazijo.

Naciji spet obglavili dva kot vohuna

Berlin, 7. jun. — Spet sta bili
obglavljeni dve osebi, ki sta bili
obtoženi vohunstva. Usmrcena
sta bila 44-letni Josef Boucek in
32-letna Štefaniya Vioj. S tem je
število eksekutiranih na giljoti-
ni v Nemčiji med sedanjo vojno
naraslo na dvanajst.

skemu državljanstvu. Družina
je morala odpotovati takoj pro-
ti Vladivostoku.

Neviden "gentleman", ki dnevno piketira pred ameriškim kapitolom, v katerem tudi skoraj
dnevno odneva smisel gornjega napisa — "Wagnerjev zakon je 'unfair' izkoriščanju."

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE

PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodna se Zdravstvena druzina (Ivan Chicago) in Kanada \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrti leta; za Chicago in Ciero \$7.50 za leto, \$3.75 za pol leta, \$1.88 za četrti leta.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Ciero \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vsa, kar ima stik s urednikom

PROSVETA

2657-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglepajo na primer (June 30, 1921), pri čem vsega letna na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom pošiljatelj posredoval. Posreduje jo pravilno, da se vam list ne izgubi.

Kooperacija med ameriškimi in angleškimi delavci

Ameriška delavska federacija ima posebni odbor, ki je v tesnih stikih z enakim odborom Kongresa strokovnih delavskih unijs v Angliji. Oba odbora si stalno izmenjavata važne informacije in sporazumno zbirata material za pobijanje sovražne propagande.

Ta kooperacija je zelo potrebna za delavce v Ameriki in Angliji, velika škoda pa je, ker je organizirano ameriško delavstvo še vedno razcepljeno in valed tega unije CIO ne sodelujejo v tej kooperaciji.

Sovražna totalitarska propaganda seveda pozdravlja delavsko neslogo v Ameriki, kajti baš v tej neslogi najde najugodnejša tla za sejanje svojih zločinskih činov.

Za pobijanje sovražne propagande je treba dela, sloge in potrpežljivosti. Saj deluje sovražna propaganda v glavnem na to, da bodo baš med delavci stalne razprtije in stalni konflikti. In če pogledamo na današnjo globoko razcepljenost na vseh koncih in krajih med ameriškimi delavci, lahko sklepamo, da sovražna propaganda dobro uspeva v Ameriki.

Odbor, ki veže ameriške in angleške organizirane delavce, najbolj poudarja nevarnost one sovražne propagande, katera napada demokracijo s tem, da seje razdor na verakem in rasnem polju. To je pred vsem nacijska propaganda, ki se najraje zaganja v demokracijo v znamenju "židovstva". Židovska demokracija! Židovska plutokracija! Vse, kar noče biti nacijsko, je "židovsko".

Razumnih in resnih ljudi to antisemitiko bruhanje ne moti, ampak še vedno je dosti ljudi, ki jim prija, če lahko obesimo krivdo za svoje krize in nadloge na nekoga — navadno na onega, ki je najmanj kriv.

Delavci Amerike in Anglije dobro poznajo to taktiko, oziroma lahko vedo iz svoje zgodovine, kaj to pomeni. Ko so se formirale prve delavske unije, so bili ustanovitelji ozmerjani "z židovskimi agitatorji". Slovenskim socialistom sta bili nešteto krat vrženi besedi "židovski socializem" od lastnih rojakov.

Delavci morajo vedeti, da je to golo zmerjanje brez vsakega smisla. Demokracija je toliko židovska kolikor je krščanska, toliko je ateistična kolikor je protestantska ali katoliška, toliko je zamorska, eskimovska ali kitajska kolikor je belopolniška! V demokraciji najdejo prostor ljudje vseh polti in vseh religij ali brez vere, ki hočejo kooperirati za skupne interese in ki priznavajo drugim iste pravice in svobodščine, ki jih iščejo zase.

Res je žalostno, da so ta tolmačenja še danes potrebna, ampak, če je še toliko ignorance na svetu, katero izkorišča sovražna in demagoška propaganda, je to še vedno potrebno — in bo potrebno toliko časa, dokler bo ignorance na svetu.

Kooperacija med delavci Amerike in Anglije gre torej za tem, da sporazumno in smotrno pobijamo sovražno propagando in obenem širimo med seboj potrebno izobrazbo glede demokracije, katera je in mora biti PRVI POGOJ za dostojno človeško življenje in za dostojno prizadevanje, da bo naše življenje vedno boljše in boljše.

Totalitarci — pa naj so fašisti, nacisti ali komunisti — obratujejo s sleparijo in lažjo poleg brutalne sile. Dokler nimajo moči in prilike za odprto brutalno silo, se poslužujejo laži, sleparije, potvare, zofizma in demagoštv po starem pravilu: namen posvečuje sredstva. Vsa sredstva je dobro, samo da služu namenu!

Po tem pravilu totalitarska propaganda v Ameriki dnevno opleta s pridevnikom "židovski" — in pošteni delavci, ki se nočejo podati tej propagandi, so dan za dnevom obilvani z gnojnicjo, da so se prodali "židom" v Washingtonu (predsednik Roosevelt je tudi "žid"), "židom" v Wall streetu in "židom" v Londonu. Med kapitalisti Amerike je več kristjanov kot kaj drugega, kljub temu so vsi "židje" in prav tako je med nasprotniki kapitalizma več protestantov in katolikov kot drugih, vzle temu so tudi oni vsi "židje".

Cim več delavcev Amerike in Anglije, ki imajo še svobodno besedo, bo kooperiralo med seboj v znamenju demokracije, tem prej bo demokracija slavila splošno zmago.

Glasovi iz naselbin

Presenečenje v Salemu, O.

Cleveland. — Mestece Salem, O., je majhno, a polno življenja — vsaj tamkajšnji Slovenci in v okolici vedo to povedati. Mala peščica družin, kar jih je tam, je tesno vezana skupaj po svojem društvu, katero bo imelo svoj piknik v bližnji bodočnosti — za kar pazite na dopise. Domače klobase bo menda preskrbela Slovenska zadruga iz Clevelanda.

Bilo je tako, da so se v soboto, 31. maja, zbrali skupaj vsi, ki razumejo našo govorico in prišli so na prijazno in gostoljubno farmo aktivnega društvenika Franka Kordana. Prišli so tudi iz East Palestine, Benton Rooda pri Salemu, Clevelanda, Struthersa in celo iz Akrona, Mich. Vsakdo je vedel svoje, a vsi niso vedeli, kaj je povod tega zbiranja, najmanj pa John Siskovich in soproga. Vse je kazalo in izgledalo, da je to nekako v počast Jovu Volku in njegovi družini, ki so prišli iz Akrona, Mich. Posebno pa so tako mislili tisti, "ki vse vedo naprej".

Ura je prišla in vodja programa, to je pisec, je moral izdati skrivnost ter ob lepem zbranim številu povedati, zakaj smo se pač zbrali. Odgovor je, da se lepo spominjamo 40-letnice poroke Johna Siskovicha iz Salema. Po kratkem nagovoru "našega Jožeta" sem poklical Mary Križar, naj vodi petje, drugi smo pa pomagali, da je lepo šel venček narodnih naprej. Glasov je bilo kar za en zbor — ali ga organizirajo ali ne, ne vem, ker bilo bi zame predaleč, da bi hodil na pevske vaje. Otroci so zapeli svojo in potem je bilo prijazenmu paru oddano darilo v obliki lepe moderne peči, na kateri, upam, bo kuhala najprvo — domačo polento!

Presenečenje in ginjenost je bila velika in stric ni mogel dobiti primerne besede, da bi se zahvalil velikemu številu prijateljev in znancev iz vseh navedenih krajev; ona je dobila lepi in preprosti "thank you", on se je pa obrnil name in storil sem svoje. Istočasno se pa oba hočeta javno zahvaliti vsem iz East Palestine, Joe Volku, soprogi, ki je sestra mrs. Siskovich, in mladim Volkom, Carlu in Stanleyju, ki sta z očetom in svojimi družinami prišla iz daljnega Michigana. Nadalje vsem Clevelandčanom, Struthersancem in Salemcem. Vsem pa: ne bo nikoli pozabljeni!

Zabava se je pričela ob 8. uri zvečer in trajala je do jutra, tako da nekateri še spat niso šli. Vse je bilo židane volje in zadovoljno. Ko so se šli malo "odpočit", so nekateri že dopoldne prišli nazaj, drugi pa popoldne.

Zahvala gre vsem, ki so količkaj pomagali pri stvari in veselju koncu. Oba hočeta izreči svojo zahvalo Franku Kordanu, ki ima njih hčer Micko, ker je dal na razpolago priljubljeno farmo ter obema za vse aktivnosti in oskrbovanje, da je vse bilo veselo in nelačno ter da ni nihče trpel žeje.

Na vzhodu v Ohio poznajo Koranovo godbo, ki je cela godba sestojela iz enega moža. Tudi njemu gre najlepša zahvala, ker je vlekel na svoje instrumente, da je res vse plesalo in bilo veselo. Celo pisca so spravili k plesu in to nihče drugi kot Mihečeva Micka. Drugo si pa sami predstavljajte kako in kaj je bilo.

Joseph A. Siskovich, 53.

Pomen jednote in zahvala

Edison, Kansas. — Tu in tam se

še vedno sliši, ko član zabavlja čez svoje društvo in organizacijo, češ da je treba preveč plačevati, da ne gre vse "prav" in podobne neslanosti.

Kako velika pomoč je delavcu njegova podpora organizacija, sem se prepričala za časa dolgotrajne bolezni mojega soproga. Bil je večkrat v bolnici, bil na operaciji, kar vse stane denar. Žal, da mu vsa zdravniška veda ni mogla pomagati in je preminul 19. maja t. l.

V teku dolgotrajne bolezni in ob smrti v družini človek spozna, koliko ima prijateljev, ki žele na en ali drug način pomagati. Celo moja sestrčina Angela Barković s soprogom iz Clevelanda sta nas obiskala za časa moje bolezni. Tudi za časa njegove smrti smo prejeli toliko izrečenih simpatij, vencev in cvetja, da je nam nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti, pa izrekamo pristrčno zahvalo vsem skupaj!

Pokojni Peregrin Bugar je bil dolgoletni predsednik društva 225 SNPJ, delegat 11. konvencije in vsikdar vnet zagovornik jednote. Kot zaveden svobodnomiseln delavec mi je naročal za časa bolezni, naj bo v slučaju njegove smrti pogreb civilen, kar smo mu seveda ustregli. Pokopani je na pokopališču Highland Park v Pittsburghu.

Rojen je bil v Krasni na Gorinskem in ob smrti star 54 let. Že mlad je odšel rudarit v Nemčijo in po dokončani vojaščini je prišel v to deželo l. 1912. Par let smo živeli v Breezy Hillu, Kansas, in potem ves čas tukaj v Edisonu. Zapuščica mene, soprogo, tri odrasle sinove in mladoletno hčer.

Barbara Bugar, 225.

Nekaj podatkov o posojilnem

društvu

North Chicago, Ill. — Z mesecem majem je preteklo 20 let, kar se je ustanovila Slovenska stavbinska in posojilna družba (North Shore Building and Loan Association) v naši nasebini Waukegan-North Chicago. V teku teh 20 let se je ta družba razvila v eno največjih slovenskih podjetij v Ameriki in danes ima prebitka do enega milijona dolarjev. To dokazuje složno delovanje med Jugoslovani v No. Chicago in Waukeganu. Veliko število našega naroda ima danes svoje lastne domove zaradi pomoči, ki jim je bila dana po našem posojilnem društvu.

Ustanovni odbor te organizacije v letu 1921 je bil: Frank

Doma Stavbinskega in posojilnega društva v Waukeganu, North Chicago, Ill. (Glejte dopis Josepha Zorca.)

Opeka st., predsednik; Frank Jerina, podpredsednik; John Umek, tajnik; Martin Svete st., blagajnik; Frank Barle, pomožni tajnik; John Zalar, pomožni blagajnik; Ignac Grom, pomožni blagajnik; Math Suhadolnik st., direktor. Današnji odbor pa sestoji iz sledečih rojakov: John Zalar, predsednik; Joseph Zorc, podpredsednik; Math Ivanetich, tajnik; Joseph Petrovich, blagajnik; direktorji: Andrew Cepon, Martin Svete st., Frank Zorc st., Joseph Furlan in Frank Pezdin.

Od začetka je bil v odboru kot pomožni blagajnik rojak John Zalar in po preteku 20 let, danes uraduje kot voditelj te velike finančne organizacije, čije vodstvo je prevzel že v letu 1923. Delničarji imajo polno zaupanje v njegovo pošteno in agilno vodstvo tega podjetja, ki tako lepo raste in napreduje v korist jugoslovanskega naroda v North Chicago in Waukeganu.

Delničarji so v teku tega časa dobili dividende, ki skupno znašajo nad \$250,000 in to po 3% letno. Hipoteke na rokah danes znašajo nad pol milijona dolarjev in v vsem času uradovanja se je napravilo posojil v znesku nad dva milijona dolarjev. Skupni dohodki v tem času so znašali že nad štiri milijone.

V tem času so delničarji naložili svojega denarja na vplačane delnice v vsoti nad en milijon dolarjev in ta denar je bil pošteno vrnjen vsakemu dolar za dolar, kadar ga je kdo potreboval. Danes imajo delničarji naloženega denarja pri družbi okoli \$350,000. Rezerve in sklad za slučajnosti danes znašajo več kakor \$60,000.

Slika na drugem mestu današnje Prosvete predstavlja dom te slovenske družbe v North Chicago in v tem uradu opravlja svoja dela rojak Math Ivanetich kot tajnik že od leta 1923.

Joseph Zorc, podpredsednik.

Malo za kratek čas

Ogleby, Ill. — "Evo me", bi rekel Barbičev France, "spet smo tukaj!" Že davno sem mislila napisati par vrstic v Prosveto in se zahvaliti vsem, ki so mi bili v tolažbo, ko me je bolela roka. Prvi sta bili naši Mici in Olga, ki sta poklicali zdravnika, mi kuhali in mi pomagali v vsem. Potem lepa hvala gospodinjstemu klubu v La Salle za poslano. Zelo sem bila ganjena in ostati želim še nadalje vaša članica. Hvala tudi vsem mojim sosedom, katerim bom ostala hvaležna. Lepa hvala tudi društvu

Vrtnica oziroma mrs. Nemeth in mrs. Meglich za štirimesečni a-sesment za zvezo.

Sedaj je roka spet zdrava, zdravnik plačan in napram tistemu, ki je kriv, da sem padla — "no bad feeling". On se je mislil le šaliti in vem, da tega ni storil nalašč. Nesreča res nikoli ne počiva. Sicer jaz nisem bila še nikoli resno bolna niti operirana; to je bila moja prva nesreča, katero sem pa čisto lahko prebolela.

Hujša nesreča se je pripetila Lojzetu Končniku iz Oglebyja. On je mož, ki je narazan z vsemi žabami. Če začne preklanjati, bo klet, včasih pa tudi govoril take, da bi lahko vse pohujšal. Včasih gre tudi v cerkev peti, ker ga hočejo, ker je dober tenorist.

Lani je šel za veliko noč v poljsko cerkev, menda največ radi petja. Delal je na nočnem šihu in prišel v cerkev zjutraj ob 6., ko je bila že natlačena. Ostal je pri vratih, kjer je čeber ali škap žegnane vode. Ker je bil Lojze truden, se je vsedel na rob škafe ali čebra. Ko je pridilga trajala že dalj časa, je Lojze zadremal in — štrbunk v vodo! "Gromska strela, sedaj sem pa dosti pozezan", je dejal. Seveda ga je spanec hitro minil. Ves moker zbeži proti domu, kjer je potem gledal skozi okno ženi, ki so šle od mae in nese domov žegnano vodo, v kateri je on prej sedel. —

Malo smole je imel tudi Steve Fabjan, ki je bil nedavno v Oglebyju. Ravno tisti dan mi je zdravnik odvezal roko, oziroma vzel proč mavec. Potem sem šla malo povasovat k sosedom, vesela, da je roka zopet okey. Na klopi v vrtu smo se sedele s Charlijevo Micko in Ignacovo Francico. Tja je prišel tudi Steve Fabjan, ki prodaja razne reči. Micka me vpraša, če ga poznam in mi pove njegovo ime. Odgovorim, da nisem še nikoli slišala tega imena.

On me pogleda in pravi: "Če čitate Prosveto ali Slovenca, ste gotovo že čitali moje dopise, ker dopisujem v oba lista." "Če imam čas, čitam vse, kar mi pride v roke, če ga nimam, pa nič, toda vašega imena se ne spominjam", mu odgovorim. Povem mu, da rada čitam Barbičeva, Valentincičeva, Irmanove in druge dopise. "Tisti je Jerman, ne Irman," me korigira. "Dobro, naj bo Jerman, piše pa lepo." Tudi ženske lepo pišejo in rada berem tudi njih dopise," mu rečem.

"Ja, ja, ženske tudi pišejo dobro, kot na primer mrs. Kristina Omahen (Moseley) iz Clinton in še par drugih takih," pravi Steve. Vprašam ga, kdo je ta Kristina Omahen. Povedal in opisal je to in ono, ampak jaz sem si mislila, če bi te ona slišala, bi zaropotala. "Ja, nadaljuje on, "ona zna lepo pisati dopise, zato pa je tudi dobila delo v glavnem uradu" (to pa ne odgovarja resnici). Tudi nekatere druge dobro pišejo, ampak ne Dušakova. Ona piše samo, kaj smo jedli, kaj pili, kako smo pri mizi sedeli in kako plesali. Veste, to ni za delavski list kot je Prosveta. Ona bi morala iti po svetu med ljudi, da bi videla, kako je dela v majnah in v tovarnah. Videla bi, kako svet živi in se kaj naučila, potem bi znala kaj napisat," je modroval Fabjan.

"Ali vi poznate Dušakovo?" ga vprašam. "Ne, ne poznam je, ampak Jankovich jo pozna." "Kdo pa je ta Jankovich?" "On je en miren mož v Clevelandu." (Dolje na 3. strani.)

TEDENSKI ZAROK

Anton Garden

Tragedija Evrope in njeni nauki—V.

Zadnjič sem omenil, da bom v tem delu podal nekaj misli, kako poraziti fašizem, vsem nemški nacizem. Za svojo osebo rečem, da sem že davno prišel do zaključka, da sem porazila Hitlerjevo Nemčijo, kor tudi ne s samim orožjem. In prav to božne želje pa fatalno podcenjevanje ne Hitlerjeve morilne mašine, marveč tudi mičnih političnih sil nacizma, je toliko, da no za celo verigo vojaških in diplomatskih razov Anglije.

Ze je več mesecev, odkar je pisal kardell Hart, znan angleški vojaški strokovnjak v Londonskem Daily Herald, glasilo desne stranke, da z vojaško in politično strankarske se poslužuje Anglija, ne bo mogla lertu do živga. Pa tudi samo z oboroženje. Kar se tiče slednje, je Hart rekel, Anglija ne more nikdar upati, da bo Hitler segla v orožju, to je v velikosti armade, ima od 220 do 250 divizij, od katerih mnemu nekaterih "veščakov" 60% mornaric.

Na drugi strani je Anglija po izjavi imela 70 divizij vojaštva v prvi svetovni in on meni, da jih v tej vojni ne bo mogla skupaj spraviti. In če Amerika zgradi 50 divizij, ki je bil tedaj cilj v Washingtonu, ko je pisal Hart omenjeni članek (tudi vore o armadi petih milijonov moči), bila ta skupna armada, to je angleška in riška, še vseeno skoro polovico manjša, lerjeve — to je, če bi se Amerika odprla družila Angliji. Precejšnje število divizij pa sploh ne pride v poštev za vojna kontinentu, ker bodo morale ostati celo v kolonijah) za vsak slučaj potrebe, prvi

Toda pri tem nastane vprašanje, kje se izkrcati angleško (ali ameriško) armado, nacijsko orožje kontrolira vsa obrežja Evrope in zdaj tudi na Balkanu. In obrežja so pravi arzenali, kot so tudi v Angliji, vsled česar se je Hitler ne upal dirati. Edini izjemi v vsej Evropi sta tugalska in Španija, kateri pa Hitler vidi je dobi v svoje krepilke kot pa Anglija. mim razbijanjem mest in tudi podoba zraka pa se po Hartovem mnenju ne bo ta vojna; sploh je rušenje mest in vasi in cinčna kriminalnost, pravi on, ker to ne ja poteka vojne. Za poraz nemškega potrebna invazija evropskega kontinenta pa je v obstoječih razmerah samonar armado, ker naciji kontrolirajo vsa obrežja vsa pristanišča.

Hart zagovarja v tistem članku tem, da Anglija prej izpodkopa Hitlerja z pagando, to je z demoralizacijo civilnega valstva in vojaštva predvsem v Nemčiji, dokler bodo nemške armade zmagovali, di to kočljivo vprašanje. Iz tega razloga, trebno, je argumentiral Hart, da Anglija in objavi svoje mirovne cilje, to je za povojno rekonstrukcijo Evrope. Razkar velja tudi najbolj preprosta pamet, hoče Anglija obrniti Nemce proti Hitlerju mora prepričati, da jih ne bo osedlala v versajskim mirom. To pa pomeni, da Anglija objaviti tak rekonstrukcijski pki bo užgal ne samo srca podjarmljenov, marveč tudi med Nemci.

Tako je pisal Liddell Hart pred nekaj Od tedaj se je situacija že močno spila in sicer v prilogi Hitlerju, ne Angliji. si je Hitler podrgel ves Balkan, zabregično točko, o kateri je Anglija upala bo izkoristila v svoj prid in skušala razfronto. Tej politiki je nasledel tudi pogodbli s Hitlerjem uprizoril "palatno lucijo". Toda namesto nove fronte je doživela na Balkanu — nov Dunkirk. Z defenzivi že v Amali Aziji in sploh v zemski Afriki. Na drugi strani je Hitler pridobil Stalina za — "novo kooperacijo" men te poteze je vsekakor največ oborož ameriškega vstopu v vojno.

Situacija za Anglijo je nedvomno tična. Tudi je vprašanje, koliko bi se na bolje, ako bi Amerika odprto stopala, no, ker Angliji že sedaj pomaga kolikor v sedanji fazi vojne bi lahko sodelovala vojno mornarico in z letalsko udarno silo stori tr fatalni korak, se bo prej ali čaj gotovo zapletla v vojno tudi z Japan. In če sledi tistim intervencionistom, ki čeli propagirati tezo, da mora ustaviti z okupacijo Dakarja etc., bo res volja (Dolje na 3. strani.)

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 10. junija 1921)

Domače vesti. V Sacramento, Cal., 35-letni Mike Stefaniz iz Janca-gore na skem in član SNPJ.

Delavske vesti. V Bridgeporta, Conn., 000 delavcev brez dela.

Inosemstvo. Antanta še vedno postavlja Poljake v Gornji Slezijski.

Sovjetska Rusija. V Moskvi pravijo, ponaka hujša semenovce v Sibiriji.

Člani avtne unije proslavljajo zmago po volitvah v tovarnah Ford Motor Co.

POLOM

EMILE ZOLA

(Se nadaljuje.)

Silvina je sama morala skrbeti zanj. Vseeno pa mu je delal ugled, da bogati, dočim najpremetenejši izgubljajo kožo. On pa je zvito in poglivo zmigal z ramami ter godrnjal v svoji trmasti preprostosti:

"Domoljub, domoljub — to sem jaz bolj od njih vseh... Ali je domoljubno basati brezplačno pruske želodce? Jaz si dam plačati vsako reč... Saj bomo videli; bomo že videli nazadnje!"

Jean je bil drugi dan predolgo pokoncu, in skrivni strah doktorja Dalichampa se je uresničil: rana se je zopet odprla, noga mu je otekla od hudega vnetja, in zopet je moral leči. Doktor je naposled zasumil, da je v nogi kak drobec kosti, ki so ga napor dvadnevne dela popolnoma odločili. Iskal ga je in posrečilo se mu ga je izdreti. Toda to je zopet preneslo Jeana; popadla ga je huda mrzlica, ki ga je upehala iznova. Še nikdar prej se ni čutil tolikanj slabega. In Henrijeta se je kot zvesta strežnica vrnila na svoje mesto v sobici, ki jo je zima polnila z žalostjo in mrazom. Tekli so prvi dnevi novembra, veter od vzhoda je bil že prinesel snežno viro in zelo mrzlo je bilo med štirimi praznimi stenami na golem tlaku. Ker sobica ni imela kamina, sta se odločila postaviti peč, ki je s svojim brnenjem prinesla nekoliko udobnosti v to samoto. Dnevi so minevali v enoličnosti, in ta prvi teden vrnil se je boleznijo bil Jeanu in Henrijeti gotovo najžalostnejši v njih dolgem, primoranem skupnem življenju. Ali se trpljenje ne bo nehalo? Ali se bo nevarnost vračala vedno iznova, in se nikoli ne bosta smela nadejati konca tolike bede? Vsako uro so jima hitele misli k Mauricu, o katerem nista imela več nobenih poročil. Pač so jima pravili, da so drugi dobili pisma, majhne listke, ki so jih prinesli golob-pismošče; a tistega goloba, ki je nosil njiju dveh radost in ljubezen, je gotovo mimoletelo ubila krogla iz pruske uške tam pod širokim milim nebom. Zdelo se je, da se v tej pregodnji zimi vse odmika v daljavo, ugaša in izginja. Vesti o vojski sta dobivala samo z dolgimi zamudami: redki časopisi, ki jima jima je še vedno prinašal doktor Dalichamp, so bili čestokrat po teden dni stari. In velik del njune žalosti je nastajal iz nepoznanja dogodkov, iz tistega, česar nista izvedela in kar sta morala ugibati, iz zateglega kričanja smrti, ki sta ga vseeno slišala v molčanju polj okoli pristave.

Nekega dne je prišel doktor ves poražen, z drhtečimi rokami. Potegnil je iz žepa neki belgijski časopis, vrge ga na posteljo in vzkliknil: "Ah, prijatelj, Francija je mrtva, Bazaine jo je izdal!"

Jean, ki je v dremotici slonel na blazinah, se je vzdramil: "Kako, izdal?"

"Da, predal je Metz in armado. Ista reč je, kakor pri Sedan, samo da je to pot izgubljeno vse, kar nam je še ostajalo mesa in krvi."

Vzel je časopis in pričel čitati:

"Stoinpetdesettisoč jetnikov, stoinpetdeset orlov in zastav, petstoenainštirideset poljskih topov, šestinsedemdeset kroglometov, osemsto trdnjavih topov, tristošestdeset pušk, dvatisoč trenskih voz in vojnih potrebščin za petinosemdeset baterij."

Nadaljeval je ter našteval podrobnosti; maršal Bazaine, zaprt s svojo armado v Metz in obojen v onemoglost, ni tvegala nobenega napora, da bi strli železni obroči, ki ga je oklepali; nje-

ROMAN IZ VOJNE L. 1870-71

Preložil VLADIMIR LEVSTIK

govni dolgotrajni stiki s princem Friderikom Karlom, njegove zmedene in obotavljave politične kombinacije, in njegova častihlepna želja, igrati odločilno vlogo; nato pa ta zmešnjava pogajanj, ti sumljivi in lažnivi odposlanci do gospoda Bismarcka, do kralja Viljema in do cesarice-vladarice, ki je morala naposled odkloniti pogajanje s sovražnikom na podlagi odstojne ozemlja; in neizprosna katastrofa, usoda, ki je dovršila njegovo delo, glad v Metz, neizogibnost predaje, ki je vojake in častnike primorala sprejeti trde pogoje zmagovalcev. Francija je bila zdaj brez armade.

"Strelna božja," je gluho zaklel Jean, ki ni razumel vsega, pa je imel Bazaina dotlej za velikega vojakovodjo in edinega mogočega rešitelja. "Kaj bodo počeli zdaj? Kaj se godi z nami v Parizu?"

Doktor je ravno takrat prešel k pariškim novicam, polnim gorja. Opozoril je, da ima časopis datum 5. novembra, predaja Metza pa se je zgodila dne 28. oktobra in vest o njej se je razširila po Parizu šele dne 30. oktobra. Po porazih pri Chevillyju, Bagneuxu in Malmaisonu, po boju za Bourget in njegovi izgubi je treščila ta novica kakor blisk med obupano prebivalstvo, zbegano po slabi in onemogli vladi Narodne Obrane.

In tako je drugo jutro, dne 31. oktobra, vzrohnela pravcata vstaja; ogromna množica ljudstva se je zbrala na trgu pred Mestno hišo, preplavila dvorane in obdržala člane vlade v jetništvu, iz katerega pa jih je zvečer osvobodila narodna garda, boječa se zmage upornikov, ki so zahtevali komunjo. In belgijski list je dodajal najžalostnejše opazke o velikem Parizu, ki ga mesari državljanska vojska v trenutku, ko stoji sovražnik pred njegovimi vrati. Ali to ni bil zaključni razpad, mlakuža blata in krvi, v kateri se je rušil vesoljni svet?

"To je resnica," je zamrmral Jean ves bled, "zdaj, ko so Prusi pred vrati, ni časa, da bi se tepli med seboj."

Henrijeta, ki se ni bila izpregovorila, ogibaje se tudi le odpreti usta o političnih zadevah, ni mogla zadržati vzklila. Njene misli so šle samo za bratom.

"Moj Bog, samo da se Maurice, ki je tako vročekrvn, ne bi mešal v te historije!"

Nastopilo je molčanje, nato pa je spet povzel doktor, ki je bil goreč domoljub:

"Vseeno, če ni več vojakov, pa pridejo drugi. Metz se je podal, makar da se preda še Pariz, Francije za to ne bo konec... Da, kakor pravijo naši kmetje, trdo kožo imamo, in bomo vseeno živeli!"

Toda vidno je bilo, da se sili upati. Govoril je o novi armadi, ki se je zbirala ob Loiri in ki v svojih prvih podjetjih v okolici Arthenayja ni imela posebne sreče: ona da se privadi vojskovanja ter pride Parizu na pomoč. Zlasti pozivi Gambette, ki je dne 7. oktobra v zraku plovil iz Pariza ter se spustil drugi dan v Tours na zemljo, so ga polnili z navdušenjem, ker so govorili tako moško in obenem tako razumno, da se je vsa dežela radovoljno izročala tej diktaturi občega blaga.

In — ali se ni govorilo o tem, da napravijo novo severno in novo vzhodno armado ter priključijo zgolj s silo zaupanja nove legije vojakov iz tal? To je bilo prebujenje provincije, neukrotna volja, ustvariti vse, česar je primanjlovalo, in boriti se do poslednjega groba in do zadnje kaplje krvi.

(Dolje prihodnjič)

PROSVETA

v Rogaču. On je udaril po mi-

zi: "Čudiš se, kaj? Pomisli, jaz, jaz, Roman Rogač, da bi se dotaknil enega samega tujega dinarja! Bil sem, besen. Raztrgal sem cunj, ki me je tako blatila, in s stisnjenimi pestmi sem se napotil proti postaji, da sedem na vlak in pozovem na odgovor brezvestnega uradnika."

Ko sem stopil na ulico, me je poleg jeze obšel še čut aramu. Žig nepoštenosti imam na čelu in nositi ga bom moral, dokler ga ne izbrišem pred javnostjo. Bog ve, kako dolgo bo to trajalo! Bil sem ves iz sebe, škripal sem z zobmi od samega obupa."

Živo je Rogač pripovedoval in še zdaj je bil njegov pogled kar divji. Naenkrat pa se mu je razlil rahel nasmeh po obrazu:

"Zdaj pa poslušaj, Mikula! Zdrvel sem mimo sosed, ki me je nekam spoštljivo pozdravil. V naslednjem trenutku me je prestregel zastopnik tovarne strojev, katerega sem že dolgo brez uspeha prosil, da bi mi dobavil na dolgoročno odplačevanje neke stroje, ki sem jih nujno potreboval. Podal mi je roko in kar začel:

— Gospod Rogač, brzojavil sem že tovarni, da nemudno izvršite Vaše naročilo. Prihodnji teden bodo stroji tukaj. —

Jaz sem ga debelo pregledal in zdrvel naprej. Z odprtimi rokami me je ustavil ravnatelj rudnika, ki je obratoval v sosesčini:

— Gospod Rogač, odločil sem se, da poverim Vam vsa dela Vaše stroke na novi stavbi, ki jo zidamo. Oglasite se popoldne v pisarni, da se podrobno dogovoriva. —

Ves zmeden sem nadaljeval svojo pot. Kaj je to? Ali sem prav slišal? Ali ti ljudje ne čitajo časopisov?

Prekinil me je trgovec, ki je imel lepo stavbišče zraven moje delavnice:

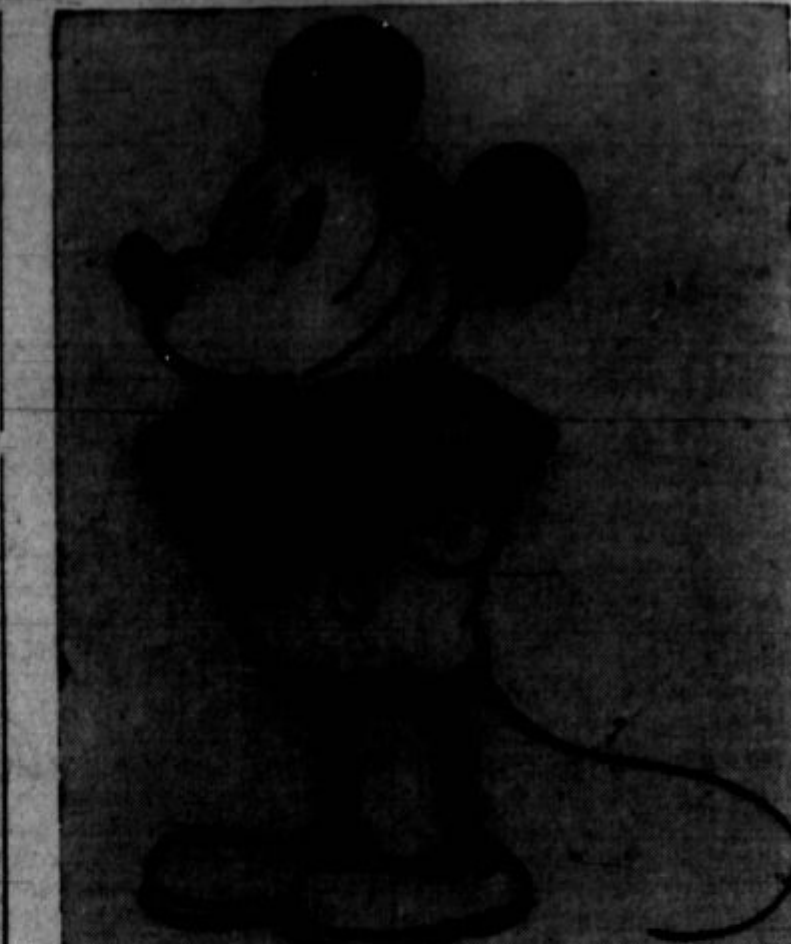
— Gospod Rogač, za najem mojega prostora se lahko dogovoriva. Premislil sem se. Če vam je prav, ga tudi prodam. Dal vam bom izredno ugodne plačilne pogoje.

Ne, to je bilo od sile. Tega trgovca sem prej več nego leto dni zaman prosil, naj mi odstopi v najem vsaj nekaj četvernih metrov zemlje ob delavnici, da bi se laže gibal. Zdaj pa naenkrat taka prijaznost. Skoraj osorno sem ga zavrnil:

— Pustite me! Ali niste čitali "Stare pravde"? Grem v uredništvo, da klevetnikom primerno posvetim! —

— Ha-ha-ha, gospod Rogač! Seveda sem čital. Ne razburjajte se vendar zaradi tega! Kaj vse se danes piše! Gorje, če bi se hotel človek jeziti zaradi vsake take reči. Le oglasite se kmalu pri meni, da se domeniva za stran stavbišča!

Hitel sem naprej. Ugledal sem gospodarja hiše, v kateri sem imel delavnico. Baš pred nekaj

Risarij znanega kartuna in filmov "Mickey Mouse" so ob koncu maja zastavkali za priznanje Screen Cartoonist Guilda (ADF) in za vrnitev dela petim tovarišem, ki so bili odlovljeni valed unli-skih aktivnosti. Tako je v stavki tudi "Mickey Mouse".

dnevi mi je bil odpovedal zaradi nerednega plačevanja najemnine. Že od daleč je vihtel "Stara pravda" v rokah in se glasno smejal:

— Ali ste čitali, gospod Rogač?

— Čital sem, čital. Baš hitim, da nesramnežem pokažem...

— Razumem, razumem! Čuj-te, gospod Rogač, tisto z odpovedjo je bila le šala. Vse preklicujem in izvršil bom tudi popravila, katere ste želeli.

Nehote je postal moj korak bolj počasen. Zamislil sem se. Vraga, članek v "Stari pravdi", ki je mene tako raztogotil, ima naravnost čaroben vpliv! Vse, kar so mi prej ljudje zanikali, mi pada zdaj v naročje kakor zrelo sadje. Vse gre naenkrat kakor namazano! Ali je sploh pametno, da hodim v uredništvo in pobijam pisanje, ki se izkazuje kot ugodno in koristno zame?

Roman Rogač se je široko zasmejal:

"Mikula, namesto na postajo, sem zavil v gostilno. Ko sem se otresel gostilničarjevih poklonov, sem začel razmišljati.

Spoznal sem, da na tem svetu plača denar in samo denar. Več je zaleglo zdaj v nekaj urah grdo obrekovanje, ki me je predstavljal kot denarnega moža, nego prej vse moje dolgoletno, trdo, pošteno delo.

Tedaj mi je šinila v glavo drzna misel in z njo sem zagrešil edino nepoštenost svojega življenja: Vzel sem papir in napisal "Stari pravdi" anonimno pismo, da se moti, ko piše, da sem poveril občini 50,000 dinarjev. Vsota je mnogo večja, giblje se okrog 200,000 dinarjev. "Stara

TOREK, 10. JUNI

HUMOR

Zrcalo in žens
Dama zaman išče v zrcalu
zrcalo, ki bi točno pokazalo
no lepoto. — Zdaj niti
zrcal ne znajo več delati,
vi vsa ogorčena.

— Jaz bi pa tega ne
ji odgovori trgovec, — to
je bilo narejeno v času
mladosti.

Nepobotljive

Šef: Gospod knjigovodja,
se neprestano uračunavate.
Oprostite gospod šef, toda v
bezni izgubi človek glavo,
če bi mogel upati, da dobi
šo hčerko za ženo.

Šef: Vidite, že zopet ste
računali.

Za vse otroke

— Čujte Marčka, če
imate vojaka v kuhinji, da
le sram ni!

Kuharica: Da, gospod,
imajo tako radi vojake, da
zopet povabila enega, da
lahko z njim igra!

Dota

Dva žida sta bila trgovca
žabnika. Nekega dne pri-
k drugemu in mu pravi,
rad omočil hčerko in da
posodi 25,000, ker ji ho-
30,000 dote. Družabnik se
sili in pravi:

— Čemu bi ji dajal
se zadolžil pri meni, saj mi
volj 25,000.

— Tako sem tudi jaz
odgovori prvi, in baš ta
bi si rad izposodil od tebe.

SLOVENSKA NARODNA
PODPORNA JEDNOTA

izdaja svoje publikacije
posebno list Prosveta na
ter potrebno agitacijo
društev in članstva in na
gande svojih idej. Nika-
ne za propagando drugih
pornih organizacij. Vse
organizacije ima obliko
glasilo. Torej agitatorji
in naznanila drugih
organizacij in njih delo
se ne pošilja na list Pro-

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, častnice,
koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem,
českem, angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.
TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

★

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. — Cene zmerno, unikata dele prave

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2857-59 S. LAWDALE AVENUE CHICAGO, ILL.
TEL. ROCKWELL 4904

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta
prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine in ene
nini. List Prosveta stane za vse enako, za člani ali nečlane. Naroči-
eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri zasnovanju listu
tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vredno
da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je v vsaki družini
gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnili: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član
SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj
tednik, oboje moral tisti član iz dotične družine, ki je tako dolgo
naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu listu
in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega
stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnino.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrul. drave in Kanada \$9.00	Za Cicero in Chicago \$9.00
1 tednik in..... 4.00	1 tednik in..... 4.00
2 tednika in..... 3.50	2 tednika in..... 3.50
3 tednike in..... 2.50	3 tednike in..... 2.50
4 tednike in..... 1.50	4 tednike in..... 1.50
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... nič

Za Evropo je..... \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja
Money Order v plam in si naročite Prosveto. List, ki je v vsaki družini

PROSVETA, SNPJ.

2857 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino na list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. družine.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripripišite k moji naročnini od dandana

članov moje družine:..... Čl. družine.....

2)..... Čl. družine.....

3)..... Čl. družine.....

4)..... Čl. družine.....

5)..... Čl. družine.....

Mesto..... Družina.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

Tudi sreča ne počiva

Mikula Letić

Po več ko dvajsetih letih sem se slučajno sestal v Zagrebu z nekdanjim šolskim tovarišem Romanom Rogačem. Skupaj sva svoje dni drsala klopi na gimnaziji. Rogaču je nagajala latinščina in ko se je pridružil še grščina, je zamenjal šolo z mehanično delavnico.

Najini življenjski poti sta se tako ločili in večkrat sem pozneje slišal, da je Roman Rogač postal ugleden, bogat industrijec. Njegova vnanjost je potrjevala ta sloves; mogočna postava, do stojna obleka, debela zlata verižica, debela cigara.

Kot čistokrvna Slovenca sva kmalu sedela pri dobri kapljici in obujala spomine. Nekdanji profesorji in součenci so morali v več ali manj paradnem koraku mimo naju in nato sva začela z opisovanjem vsake svoje življenjske poti. Moja zgodba je bila objavljena z nekaj stavki, tem zanimivejša je bila Rogačeva.

"Človek mora imeti srečo", je začel Rogač s svojim prostodušnim, polnim basom, "sama pamet in pridnost ne pomagata. Po predpisanih vajeniških in pomočniških letih sem postal mojster in odprl sem mehanično delavnico v majhnem slovenskem trgu. Znano ti je, da moj oče ni bil premožen in tako sem bil na-

vezan na svoje gole roke. Pogumno sem stopil v življenje trdno prepričan, da se s solidnim in vztrajnim delom prerijem navzgor. Ti si poznal moje starše in veš, da je nam Rogačem solidnost in krvi."

Ko sem pritrčil in se z nekoliko besedami spomnil njegovega očeta, je Rogač nadaljeval:

"Neverjetno trdo mi je šlo. Leto za letom sem se trudil, a napredka ni bilo in ni hotelo biti; živl sem takorekoč iz dneva v dan, iz rok v usta."

Nekoč sem potožil svoje gorje ob občinskemu tajniku. Bil je to pameten, okreten mož: svojega tekmeca naj pogledam, ki me zdaleka ne dosega po spretnosti in solidnosti. In vendar v njegovi delavnici veselo pojeta klavir in stroj od jutra do večera. Mož se pač udeležuje v javnosti in ima podporo svoje stranke. Mehanik prihaja v dotiko z vsemi sloji prebivalstva in če hoče uspevati, se ne sme odtegovati javnemu življenju, kakor sem to delal jaz.

Tako približno je govoril občinski tajnik in posledica je bila, da sem se vpisal v eno vodilnih strank. Pri naslednjih občinskih volitvah je moja stranka zmaga in postal sem občinski odbornik."

"In tedaj se je začel tvoj vzpon navzgor," sem pretrgal Rogača. "Kaj še!" je vneto odvrnil.

"Ravno nasprotno! Saj veš, da

ne poznam polovičarskega dela in tako je bila moja težnja, da pri upravi občine postavim cellega moža. Kmalu so spoznali to mojo lastnost in vedno bolj so me zaposlovali pri občini, a moja je itak šibka delavnica je začela nazadovati. Utegnil sem dobavljati le manjša dela. Da bi se potegoval za večja naročila, na to nisem mogel niti misliti, ker nisem imel denarja za nabavo strojev in surovin, pa za najetje pomočnikov. Spadal sem v tisto vrsto jadnih javnih delavcev, ki znajo samo garati, ki pa nimajo žilice, da bi iz svojega javnega dela izbili lastno korist. Polastila se me je malodušnost. Prihajal sem do zaključka, da sem nesposoben za samostojno delo in začel sem se baviti z mislijo, da opustim svojo delavnico ter grem za delavca v kako tovarno."

"Neverjetno!" sem živo vzkliknil.

"Čakaj!" je nadaljeval Rogač. "Zdaj pride najlepše: ni bila dovolj moja gospodarska stiska, prišli so še javni napadi. Našel sem zakoten listič z donečim imenom "Stara pravda", ki je naenkrat začutil potrebo, da se bavi z našo občinsko upravo. Nekega dne je objavil gorostasno trditve, da sem si jaz prilastil 50,000 dinarjev občinskega denarja."

Kar vrglo me je skoraj vzrak in z nemo osuplostjo sem strmel

Ako še niste.....

Naročite si

MAJSKI GLAS

prvomajska publikacija Proletarce-
Bogata po vsebini in ilustracijah

CENA 25c IZTIS

(Kjer mogoče, naročite jih več za svoje
znance in prijatelje.)

Naročila sprejema

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue - Chicago, Illinois